

Så utbildas hantverkare

Det finns uppemot 300 hantverksyrken i Sverige, alltifrån bagare, byggnadsmålare och frisörer med flera tusen yrkesutövare, till stukatörer, glasgravörer och träbildhuggare med betydligt under hundra. För många av hantverksyrkena finns utbildning inom gymnasieskolans treåriga program. Byggnadsmålare och murare utbildas till exempel inom byggprogrammet och radio- och TV-reparatörer inom elprogrammet.

Inom hantverksprogrammet finns utbildning för ett stort antal hantverksyrken. För några finns nationella hantverksinriktningar, till exempel frisör, florist och guldsmed. För andra arbetar skolorna lokalt fram inriktningar.

Tandtekniker och legitimerade optiker utbildas numera på treåriga utbildningsprogram inom högskolan.

Hantverksutbildning finns också vid fristående skolor, till exempel Carl Malmstens verkstadsskola, Capellagården och Stenebyskolan.

Läringsutbildning

Det finns också möjlighet att utbilda sig till ett hantverksyrke genom lärlingsutbildning.

Från och med läsåret 1992/

93 finns en ny sådan utbildning i gymnasieskolan som har formen av ett individuellt program. Utbildningen ska motsvara tre årskurser och är en kombination av yrkesutbildning i företag och studier i vissa kärnämnen i gymnasieskolan.

Inom en del hantverksyrken kan lärlingsutbildningen ske i form av traditionell lärlingsutbildning. Utbildningen är då helt förlagd till ett företag och kan omfatta både praktisk och teoretisk undervisning. Ett exempel på traditionell lärlingsutbildning är skorstensfejarutbildningen där utbildningen består av yrkesutbildning hos skorstensfejarmästare och teorikurser på Räddningsskolan.

Färdigutbildning

För en del yrken krävs färdigutbildning efter grundutbildningen i gymnasieskolan. Den får man genom lärlingsanställning i företag och kan också ses som ett slags traditionell lärlingsutbildning.

Det finns gesällbrev för ett sextiotal hantverksyrken. Cirka 1 500 ungdomar får sitt gesällbrev varje år. Grundkravet för att få gesällbrev är minst treårig yrkesutbildning, lärlingsutbildning eller motsvarande.

Guldsmeder utbildas inom hantverksprogrammet i gymnasieskolan.

Det krävs också ett gesällprov som granskas och betygsätts av representanter för branschorganisationen. Man ansöker om gesällbrev hos Sveriges Hantverksråd.

Mästarbrevet ska vara ett kvalitetsbevis. För mästarbrev krävs att man har gesällbrev eller motsvarande kunskaper och att man har arbetat minst sex år i yrket och fortfarande arbetar i det. Man måste också ha kunskaper i kalkylation och bokföring. För den som inte har gesällbrev krävs dessutom godkänt mästarprov. Vissa branscher kräver både gesällbrev och mästarprov.

Gesällbrev och mästarbrev är betydligt vanligare i många andra europeiska länder, framför allt i Tyskland. Med ett EU-medlemskap kommer förmodligen betydelsen av den här sortens bevis på yrkeskunnande att öka.

Vanligaste gesällyrkena 1993

Yrke	Antal gesällbrev
Frisör (dam/herr)	588
Byggnadsmålare	458
Möbelsnickare	70
Bagare och konditor	67
Skorstensfejare	62
Florist	56
Damfrisör	47
Damskräddare	43
Optiker	39
Köttyrket i detaljhandeln	31
Frukt och grönt	25
Herrfrisör	21
Lässmed	21
Tapetserare	19
Urnakare	18

Yrkesjournalen, bilaga till tidningen Arbetsmarknaden nummer 9/94. Utkommer med 5-6 nummer per år. Redaktion: Anders Lindén o Ruth Hemb (text), Lennart Trapp o Margareta Andersson (utformning). Ansvarig utgivare: Robin Lapidus. Innehåll: Hantverksyrken. Nästa nummer av Yrkesjournalen: Industri.

Ytterligare exemplar av Yrkesjournalen

Behöver du ytterligare exemplar av Yrkesjournalen för att dela eller låna ut till elever/kunder. Beställ direkt från AMS Förlagsservice, Box 6, 646 00 Gnesta, 08-730 69 40 (tel), 0158-100 70 (fax).

Pris (för prenumeranter och enheter inom AMV):

10 tidningar kostar 45 kronor, moms och frakt tillkommer.

Jag beställer

.....paket om 10 ex (rekvnr 551276) av

Yrkesjournalen..... (mån)..... (år)

Beställare.....

Adress.....

Kontaktperson..... tel.....